Hyvinvointi-suunnitelma 2026–2029

Elinvoimalautakunta 11.11.2026

Kaupunginhallitus xx.xx.2026

Kaupunginvaltuusto xx.xx.2026

Karkkila
Högfors

Karkkila
Högfors

Hyvinvointisuunnitelman sisältö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvointisuunnitelma

- Kaupunkistrategia
- Toteutus ja seuranta
- Alueellisesti sovitut hyte-kärjet
- Kestävä kehitys ja kestävä hyvinvointi

Ikäryhmittäiset hyvinvoinnin tavoitteet

- 0–17-vuotiaat lapset ja nuoret
- 18–29-vuotiaat nuoret aikuiset
- 30–64-vuotiaat työikäiset
- 65 vuotta täyttäneet ikääntyneet

Läpileikkaavat teemat ja kokonaisuudet

- Ehkäisevä päihdetyö
- Esteettömyys ja saavutettavuus
- Kotoutuminen
- Kulttuurihyvinvointi
- Luontohyvinvointi
- Osallisuus ja yhteisöllisyys
- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo
- Yhteistyö hyvinvoinnin edistämisessä

Karkkila
Högfors

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (hyte) kunnassa on toimintaa, jolla vahvistetaan asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden sekä työ- ja toimintakyvyn edellytyksiä ja kavennetaan hyvinvointi- ja terveyseroja. Hyte-työ on laaja-alaista, poikkihallinnollista yhteistyötä, joka vaatii sitoutumista eri toimijoiden kesken koko kaupungin tasolla.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksi kuntien lakisääteisistä perustehtävistä Suomessa.

Hyvinvointiin vaikutetaan muun muassa kaavoituksella, koulutuksella, kulttuuri- ja liikuntapalveluilla, ympäristön turvallisuudella sekä osallisuuden vahvistamisella. Kaupungin tehtävänä on mahdollistaa, koordinoida ja tukea hyvinvointia yhteistyössä asukkaiden, hyvinvointialueen, HUS-yhtymän, järjestöjen, yritysten, seurakunnan sekä muiden paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa. Hyte on keskeinen yhdyspinta erityisesti kaupungin ja hyvinvointialueen välillä.

Karkkila
Högfors

5.11.2026

Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointisuunnitelma on lakisääteinen asiakirja, joka ohjaa valtuustokauden hyvinvoinnin edistämistyötä. Se on työkalu, jonka avulla edistetään kaupunkilaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä kavennetaan hyvinvointieroja väestöryhmien välillä.

Karkkilan kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 sisältää sekä ikäryhmittäisiä että kaikkia ikäryhmiä koskevia tavoitteita. Suunnitelmassa kiinnitetään erityistä huomiota heikommassa asemassa oleviin väestöryhmiin, kuten vammaisiin ja toimintarajoitteisiin henkilöihin, vieraskielisiin sekä muihin vähemmistöihin kuuluviin. Hyvinvointisuunnitelma kokoaa yhteen muita lakisääteisiä suunnitelmia, kuten

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman
- ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman
- ehkäisevän päihdetyön suunnitelman
- tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman

Kotoutumisen tavoitteita edistetään osana Karkkilan hyvinvointisuunnitelmaa. Kunnan lakisääteinen kotoutumisohjelma laaditaan yhteistyössä työllisyysalueen kanssa kotoutumislain mukaisesti.

Hyvinvointisuunnitelma pohjautuu Karkkilan kaupungin hyvinvointikertomukseen ja siinä kuvattuun hyvinvointitietoon. Hyvinvointisuunnitelma ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kaikilla toimialoilla. Suunnitelma on otettava huomioon talousarviota ja vuosisuunnitelmia laadittaessa.

Karkkila
Högfors

5.11.2026

Hyvinvointi osana kaupunkistrategiaa

Karkkilan kaupunkistrategian uudistaminen on käynnissä. Strategialuonnoksen kolme painopistettä ovat:

- **Osallistavaa yhteistyötä**
- **Vaikuttavaa taloutta**
- **Hyvää arkea**

Hyvinvointisuunnitelma on yksi Karkkilan kaupunkistrategian keskeisistä toteuttamissuunnitelmista. Se tukee kaikkia kolmea strategian painopistettä ja ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koko kaupungin toiminnassa.

Suunnitelma toteuttaa erityisesti painopistettä **Hyvää arkea – Hyvinvointi on kasvun alusta.** Samalla se vahvistaa **osallistavaa yhteistyötä** sekä luo edellytyksiä kestävälle ja **vaikuttavalle taloudelle** ennaltaehkäisevän hyvinvointityön kautta.

Hyvinvointisuunnitelman yhteyttä kaupunkistrategiaan tarkennetaan uuden strategian hyväksymisen jälkeen osana suunnitelman toimeenpanoa ja vuosittaista seurantaa.

Toteutus ja seuranta

Hyvinvointisuunnitelma sisältää valtuustokaudelle 2026–2029 tavoitteet ja mittarit, joilla seurataan hyvinvoinnin ja terveyden kehittymistä.

Tavoitteista johdetut toimenpiteet ja niiden vastuutahot päätetään vuosittain talousarvion sekä lautakuntien ja kaupunginhallituksen vuosisuunnitelmien yhteydessä. Tavoitteiden toteutumista seurataan osana kaupungin toiminnan ja talouden seurantaa.

Hyvinvoinnin ja terveyden tilasta, siihen vaikuttavista tekijöistä sekä tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain hyvinvointiraportissa ja valtuustokausittain hyvinvointikertomuksessa.

Seurannassa hyödynnetään ensisijaisesti julkisesti saatavilla olevia hyvinvointi- ja terveysmittareita sekä muita valtakunnallisia lähteitä. Näitä täydennetään kaupungin vuosittaisella asukaskyselyllä, jossa voidaan toistaa valittuja kysymyksiä säännöllisesti. Lisäksi hyödynnetään muita tutkimuksia, tilastoja, kyselyitä, HYTE-kerrointa, TEAviisaria sekä muuta saatavilla olevaa paikallista ja alueellista hyvinvointitietoa.

Mittaristoa voidaan täydentää ja päivittää tiedon saatavuuden sekä paikallisten tarpeiden muuttuessa.

Tiedolla johtamista kehitetään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Hyvinvoinnin ja terveyden näkökulmat sekä eri väestöryhmiin kohdistuvat vaikutukset huomioidaan päätösten valmistelussa ja vaikutusten arvioinnissa.

Hyvinvointisuunnitelmaa täydentävät ja sen toteutusta tukevat kaupungin muut hyvinvointia edistävät erillisohjelmat, kuten esimerkiksi kotoutumisohjelma, Liikkuva Karkkila –ohjelma ja kulttuurikasvatussuunnitelma.

Karkkila
Högfors

5.11.2026

HYTE-kerroin ja TEAviisari hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen mittaajina

HYTE-kerroin

Kuntien HYTE-kerroin kuvaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa ja tuloksellisuutta. Se muodostuu toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja väestön hyvinvoinnin kehitystä kuvaavista tulosindikaattoreista.

TEAviisari

TEAviisari kuvaa kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteita, toimintatapoja ja voimavaroja. Sen avulla seurataan muun muassa hyvinvoinnin edistämisen johtamista, voimavaroja, toimintakäytäntöjä ja osallisuuden toteutumista.

Karkkilan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seurannassa hyödynnetään:

- HYTE-kertoimen kokonaisuutta sekä prosessi- ja tulosindikaattoreita.
- Karkkilan toimintaan soveltuvien TEAviisarin osa-alueiden tuloksia.
- Tulosten kehitystä ja vertailua muihin kuntiin sekä koko maahan.

Tuloksia tarkastellaan osana vuosittaista hyvinvointiraportointia ja hyödynnetään johtamisessa, toiminnan suunnittelussa sekä kehittämisessä.

Karkkila
Högfors

5.11.2026

Hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 valmistelu

Kevät 2025

Hyvinvointikertomus 2021-2024

Syksy 2025

Asukaskysely

305 vastausta

Kevät 2026

Poikkihallinnollinen työryhmä ja toimialojen kommentit

Kesä 2026

EVLA 3.6. § 23

Luonnoksen työstäminen työryhmässä

EVLA 26.8. § 33

Syksy 2026

Lausuntokierros. Lausuntoaika päättyi 19.10.

10–12/2026

Palautteen käsittely, työryhmän kommentit ja viimeistely

Hyvinvointisuunnitelma on valmisteltu hyvinvointikertomuksen ja muun hyvinvointitiedon, asukkaiden näkemysten, kaupungin toimialojen yhteistyön sekä sidosryhmiltä saadun lausuntopalautteen pohjalta.

Karkkila
Högfors

5.11.2026

Alueellisesti sovitut hyte-kärjet

Hyvinvointi rakentuu monista tekijöistä. Länsi-Uudenmaan alueella on sovittu hyvinvointialueen sekä kaikkien kuntien kanssa seuraavat yhteiset hyte-kärjet, jotka huomioidaan hyvinvointisuunnitelmissa.

- **Arjen turvallisuuden edistäminen**
- **Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen**
- **Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen**
- **Terveiden elintapojen tukeminen**

Karkkilan hyvinvointisuunnitelmassa nämä kärjet näkyvät kaikkien ikäryhmien tavoitteissa sekä hyvinvointisuunnitelman läpileikkaavissa teemoissa. Suunnitelmaan on lisäksi valittu kahdeksan teemaa ja kokonaisuutta, jotka tukevat hyvinvointia kaikissa ikäryhmissä ja ohjaavat kaupungin hyvinvoinnin edistämistyötä. Teemat koskevat kaikkia kaupunkilaisia elämänvaiheesta riippumatta. Niiden tavoitteet täydentävät ikäryhmittäisiä tavoitteita ja kokoavat yhteen hyvinvoinnin edistämisen keskeisiä ohjelmia ja kehittämiskokonaisuuksia.

Yhdessä ikäryhmittäiset tavoitteet ja teemat muodostavat Karkkilan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuuden.

Kestävä kehitys ja kestävä hyvinvointi

Ihmisten hyvinvointi ja terveys ovat riippuvaisia luonnon hyvinvoinnista ja maapallon elinkelpoisuudesta. Planetaarisen terveyden ja hyvinvoinnin näkökulma muistuttaa, että hyvinvointia on edistettävä sosiaalisesti oikeudenmukaisella ja ekologisesti kestävällä tavalla sekä nykyisten että tulevien sukupolvien tarpeet huomioiden.

Karkkilan hyvinvointisuunnitelma tukee YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelman kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista paikallisella tasolla. Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistäminen liittyy erityisesti sosiaaliseen kestävyyteen, mutta samalla myös ekologiseen, kulttuuriseen ja taloudelliseen kestävyyteen.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden yhteydessä on merkitty ne Agenda 2030:n kestävän kehityksen tavoitteet (SDG), joiden toteutumista kukin tavoite erityisesti edistää. Näin kestävän kehityksen näkökulma kulkee läpi koko hyvinvointisuunnitelman.

Ikäryhmittäiset hyvinvoinnin tavoitteet

- Lapset ja nuoret
- Nuoret aikuiset
- Työikäiset
- Ikääntyneet

Karkkila
Högfors

5.11.2026

Karkkila
Högfors

0–17-vuotiaat lapset ja nuoret

Tässä elämänvaiheessa hyvinvointi rakentuu turvallisesta kasvuympäristöstä, läheisistä ihmissuhteista, oppimisesta, osallisuudesta ja terveellisistä elintavoista. Elämänhallinnan taidot rakentuvat vähitellen ja vahvistuvat eri ikävaiheissa. Lapsuus ja nuoruus luovat perustan hyvinvoinnille, terveydelle ja toimintakyvylle koko elämän ajaksi.

Tämä osio toimii lakisääteisenä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmana. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukainen koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan erikseen, kytkeytyen osaksi hyvinvointisuunnitelman kokonaisuutta.

Tavoitteet 2026–2029

- Lasten ja nuorten arki on turvallista.
- Lasten ja nuorten mielen hyvinvointi ja tulevaisuususko vahvistuvat.
- Lasten, nuorten ja perheiden terveelliset elintavat lisääntyvät.
- Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.

Karkkila
Högfors

1. Lasten ja nuorten arki on turvallista

Tarkentavat tavoitteet

- Lapset ja nuoret kokevat arjen turvalliseksi eri kasvuympäristöissä
- Kiusaaminen, häirintä, väkivalta ja rikollisuus vähenevät
- Lasten ja nuorten liikenne- ja digiturvallisuus paranevat
- Päihteiden käyttö ja muut turvallisuutta heikentävät ilmiöt vähenevät

Keskeiset keinot

- Tuemme perheitä sekä vahvistamme lapselle tärkeiden aikuisten valmiuksia tukea turvallista kasvua ja kehitystä.
- Rakennamme turvallista ja toisia kunnioittavaa toimintakulttuuria varhaiskasvatuksessa, kouluissa, harrastuksissa ja vapaa-ajalla.
- Ehkäisemme kiusaamista, häirintää, väkivaltaa ja rikollisuutta yhteistyössä lasten, nuorten, perheiden ja eri toimijoiden kanssa.
- Lisäämme lasten ja nuorten turvallisuusosaamista sekä edistämme turvallista ja hyvinvointia tukevaa digikäyttäytymistä, liikenneturvallisuutta ja päihteettömyyttä viestinnän, kasvatuksen ja koulutuksen keinoin.

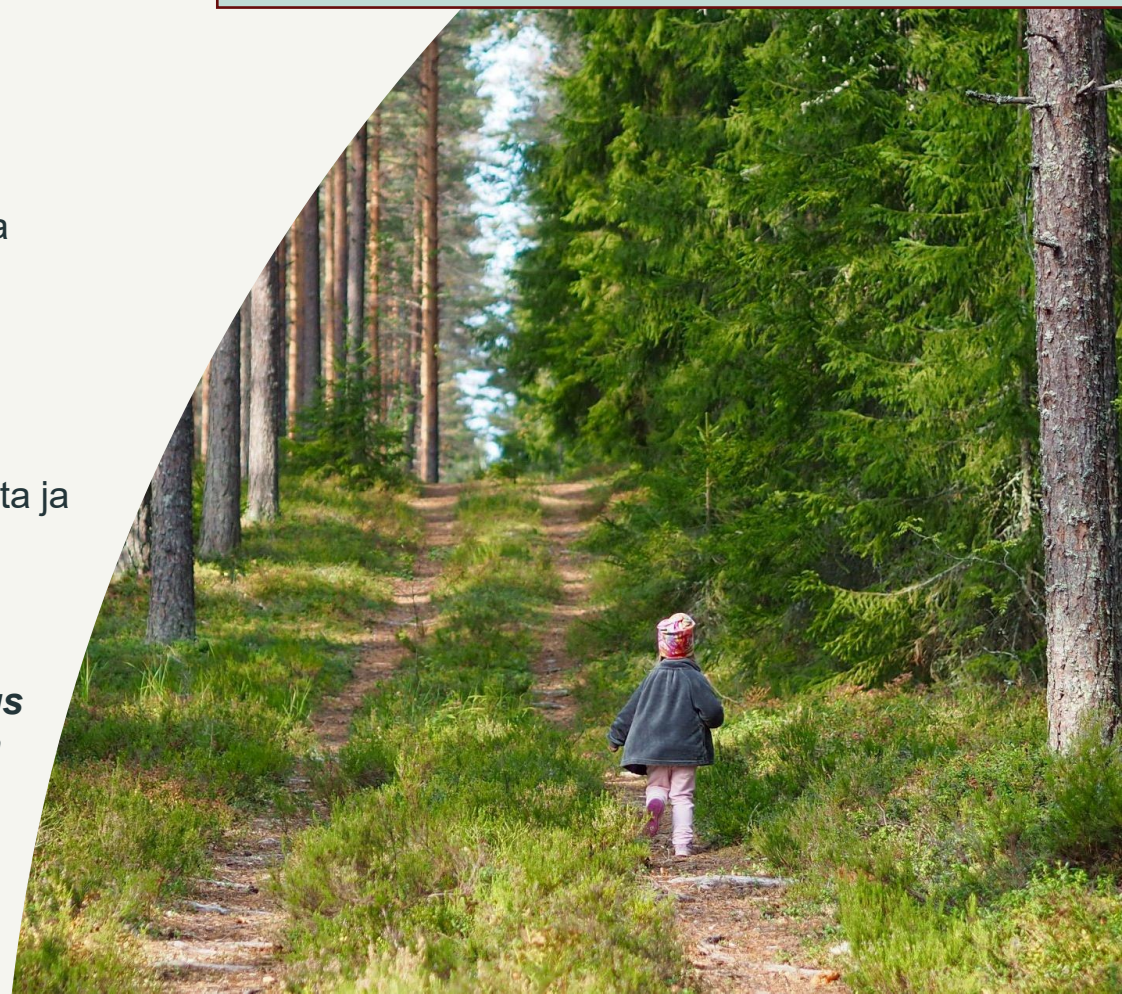
Turvallinen arki ja kasvuympäristö luovat perustan lapsen ja nuoren hyvinvoinnille, oppimiselle ja myönteiselle kehitykselle. Lapsella on oikeus kasvaa turvallisessa ympäristössä ilman väkivaltaa, kiusaamista ja muuta kaltoinkohtelua.

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA

16 RAUHA, OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

Mittarit

Tuntee, että koulussa on turvallinen olo / Kouluterveyskysely
Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukukauden aikana / Kouluterveyskysely
Kokenut fyysistä uhkaa tai väkivaltaa vuoden aikana / Kouluterveyskysely
Oppilas- ja huoltajakyselyn tulokset: kouluarki, turvallisuus ja toimintakulttuuri

Karkkila
Högfors

2. Lasten ja nuorten mielen hyvinvointi ja tulevaisuususko vahvistuvat

Tarkentavat tavoitteet

- Jokainen lapsi ja nuori kokee kuuluvansa johonkin yhteisöön ja tulevansa kuulluksi.
- Jokaisella lapsella ja nuorella on elämässään turvallinen aikuinen.
- Lasten ja nuorten luottamus omiin mahdollisuuksiinsa ja tulevaisuuteen vahvistuu.

Keskeiset keinot

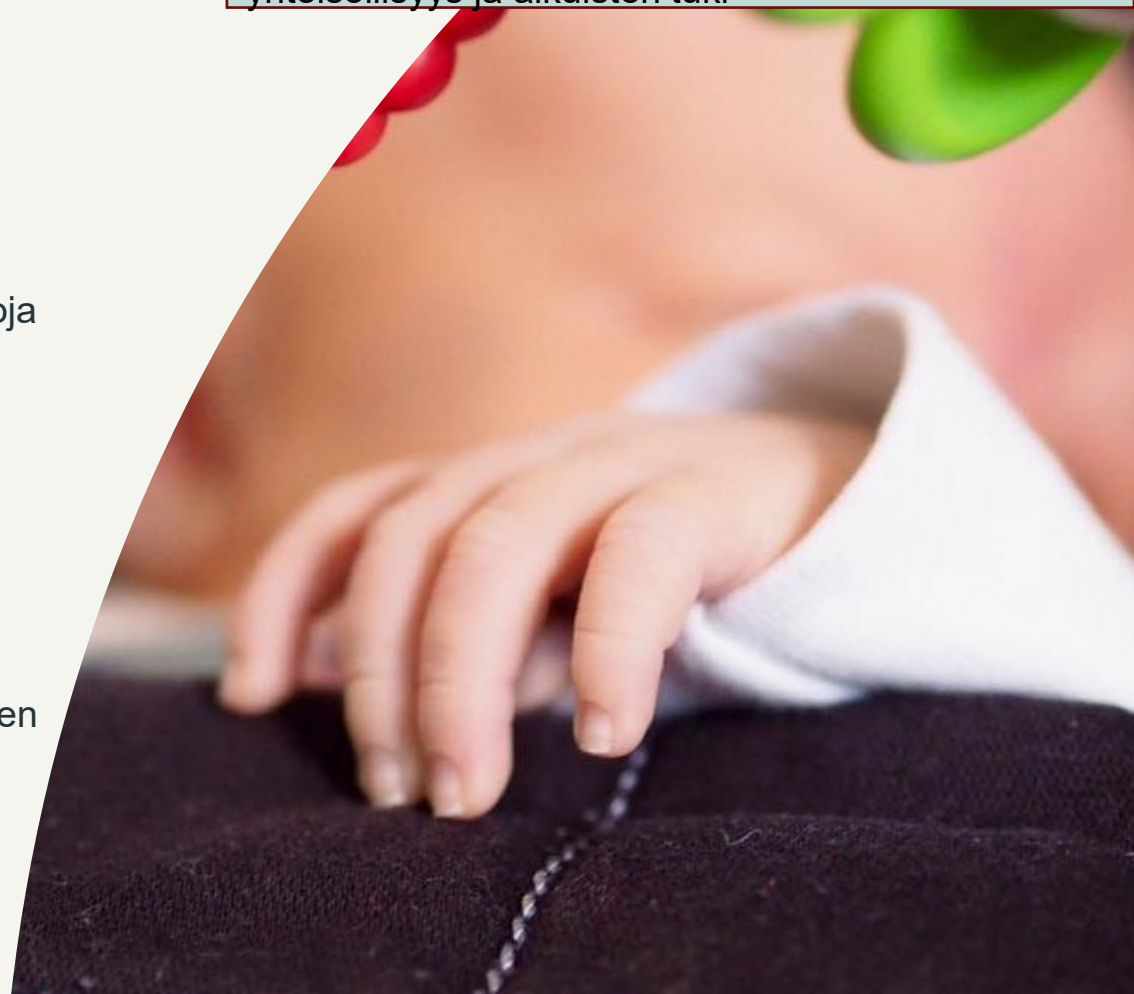
- Vahvistamme lasten ja nuorten tunne-, vuorovaikutus- ja mielenterveystaitoja sekä valmiuksia osallistua, vaikuttaa ja toimia osana yhteisöä.
- Vahvistamme lasten ja nuorten mahdollisuuksia kohdata turvallisia ja luotettavia aikuisia varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja vapaa-ajalla.
- Huolehdimme turvallisista siirtymistä varhaiskasvatuksesta kouluun sekä koulutuspolun eri vaiheissa ja varmistamme, että lapset ja perheet saavat tarvitsemaansa varhaista tukea yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Tarjoamme yhdenvertaisia mahdollisuuksia harrastamiseen, kulttuuriin ja mielekkääseen vapaa-aikaan.
- Hyödynnämme kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolkua lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisessä.

Mielen hyvinvointi rakentuu turvallisista ihmissuhteista, kuulumisen ja osallisuuden kokemuksista sekä luottamuksesta tulevaisuuteen.

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA
4 HYVÄ KOULUTUS
10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

Mittarit

Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista / Kouluterveyskysely
Tuntee itsensä yksinäiseksi / Kouluterveyskysely
Kokee voivansa vaikuttaa siihen, millainen omasta tulevaisuudesta tulee / Kouluterveyskysely
Korkea positiivinen mielenterveys / Kouluterveyskysely
Oppilas- ja huoltajakyselyn tulokset: osallisuus, yhteisöllisyys ja aikuisten tuki

Karkkila
Högfors

3. Lasten, nuorten ja perheiden terveelliset elintavat lisääntyvät

Tarkentavat tavoitteet

- Perheiden arjessa toteutuvat säännöllinen päivärytmi, riittävä uni ja palautuminen.
- Monipuolinen ravitsemus ja päihteetön elämäntapa vahvistuvat.
- Liikunnallinen elämäntapa on osa lasten, nuorten ja perheiden arkea.
- Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastaa, osallistua kulttuuritoimintaan ja mielekkääseen vapaa-aikaan.

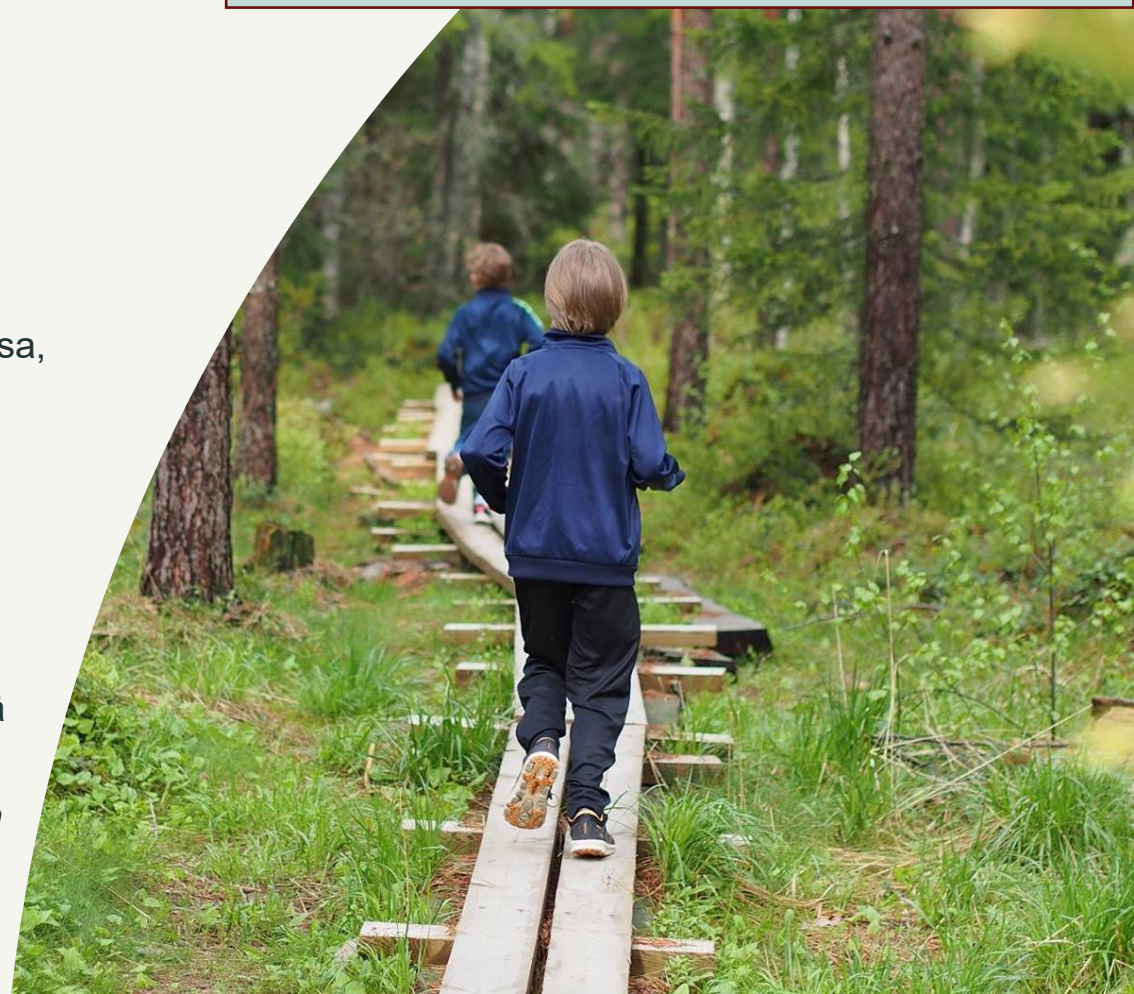
Keskeiset keinot

- Tuemme vanhemmuutta ja perheiden hyvinvointia terveellisten elämäntapojen valitsemisessa.
- Tarjoamme mahdollisuuksia päivittäiseen liikkumiseen varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja vapaa-ajalla.
- Kehitämme turvallisia, esteettömiä ja saavutettavia lähiympäristöjä, jotka kannustavat arkiliikkumiseen.
- Edistämme harrastamisen saavutettavuutta yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Edistämme terveellisiä elintapoja ja ehkäisemme päihteiden käyttöä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Vahvistamme lasten ja nuorten hyvinvointiosaamista, terveyden lukutaitoa sekä valmiuksia arvioida hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvää tietoa.

Terveet elintavat luovat perustan kasvulle, oppimiselle, toimintakyvylle ja hyvinvoinnille. Lapsuudessa omaksutut elämäntavat vaikuttavat terveyteen ja hyvinvointiin aikuisena.

Mittarit

Terveyttä edistäviä elintapoja / Kouluterveyskysely
Ei syö koululounasta päivittäin / Kouluterveyskysely
Käyttää nykyisin tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja / Kouluterveyskysely

Karkkila
Högfors

4. Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat

Tarkentavat tavoitteet

- Hyvinvoinnin eriytyminen vähenee.
- Heikommassa asemassa olevien lasten, nuorten ja perheiden tuki vahvistuu.
- Harrastus-, kulttuuri- ja osallistumismahdollisuudet ovat yhdenvertaisesti saavutettavissa.
- Taloudelliset, sosiaaliset ja muut osallistumisen esteet vähenevät.

Keskeiset keinot

- Tunnistamme varhain tuen tarpeet ja tarjoamme oikea-aikaista tukea lapsille, nuorille ja perheille.
- Edistämme yhdenvertaisia mahdollisuuksia harrastamiseen, kulttuuriin ja vapaa-ajan toimintaan esimerkiksi yhteistyössä yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa.
- Kehitämme keinoja ehkäistä harrastamisen taloudellisia esteitä, esimerkiksi vapaaoppilaspaikkojen, harrastusseteleiden tai muiden tukimuotojen avulla.
- Edistämme tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien avulla.
- Hyödynnämme positiivista erityiskohtelua silloin, kun sillä voidaan edistää yhdenvertaisia mahdollisuuksia.

Lapsuudessa syntyvät hyvinvointi- ja terveyserot voivat vaikuttaa koko elämänkulkuun. Yhdenvertaiset mahdollisuudet kasvuun, oppimiseen, harrastamiseen ja osallisuuteen ehkäisevät eriarvoisuutta ja tukevat jokaisen lapsen ja nuoren hyvinvointia.

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA
4 HYVÄ KOULUTUS
10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

Mittarit

Lasten pienituloisuusaste / Tulonjakotilasto
Kokee kiinnostavat harrastukset liian kalliiksi / Kouluterveyskysely
Kokenut syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla / Kouluterveyskysely

Karkkila
Högfors

18–29-vuotiaat nuoret aikuiset

Tälle elämänvaiheelle ovat tyypillisiä opiskelu, työelämään siirtyminen, itsenäistyminen, perheen perustaminen ja oman elämän rakentaminen. Elämänvaiheen muutokset voivat kuormittaa hyvinvointia, mutta samalla ne luovat perustaa aikuisuudelle. Hyvinvointia vahvistavat myös yhteisöllisyys, osallisuus ja kokemus omista vaikutusmahdollisuuksista.

Omasta hyvinvoinnista huolehtiminen, terveellisten elintapojen vakiinnuttaminen sekä kiinnittyminen opintoihin, työelämään ja yhteiskuntaan ovat tässä elämänvaiheessa keskeisiä. Hyvinvointia tukemalla vahvistetaan nuorten aikuisten mahdollisuuksia rakentaa omannäköistä tulevaisuutta sekä ehkäistään hyvinvoinnin ongelmien kasautumista ja ylisukupolvista syrjäytymistä.

Tavoitteet 2026–2029

Nuorten aikuisten arki on turvallista.

Nuorten aikuisten mielen hyvinvointi, tulevaisuususko ja kiinnittyminen yhteiskuntaan vahvistuvat.

Nuorten aikuisten terveelliset elintavat lisääntyvät.

Nuorten aikuisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.

Karkkila
Högfors

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA
8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA
16 RAUHA, OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

5. Nuorten aikuisten arki on turvallista

Tarkentavat tavoitteet

- Nuoret aikuiset kokevat arjen turvalliseksi opiskelu-, työ-, koti- ja vapaa-ajan ympäristöissä.
- Syrjintä, häirintä, väkivalta ja rikollisuus vähenevät.
- Nuorten aikuisten valmiudet itsenäiseen ja turvalliseen arkeen vahvistuvat.
- Päihteiden käyttö ja muut turvallisuutta heikentävät ilmiöt vähenevät.

Keskeiset keinot

- Tuemme nuorten aikuisten itsenäistymistä, arjen hallintaa ja turvallista siirtymistä opintoihin, työelämään ja omaan kotiin.
- Ehkäisemme syrjintää, häirintää ja väkivaltaa sekä edistämme turvallisempia toimintatapoja opiskelu-, työ- ja vapaa-ajan ympäristöissä.
- Vahvistamme nuorten aikuisten valmiuksia huolehtia omasta turvallisuudestaan, taloudestaan ja hyvinvoinnistaan sekä toimia turvallisesti digitaalisissa ympäristöissä.
- Toteutamme ehkäisevää päihdetyötä sekä Ankkuri-toimintaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja tuemme turvallista arkea sekä vastuullisia valintoja.

Turvallinen arki luo perustan nuoren aikuisen hyvinvoinnille, itsenäistymiselle ja tulevaisuuteen luottamiselle. Fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen sekä taloudellinen turvallisuus tukevat mahdollisuuksia opiskella, tehdä työtä ja rakentaa omannäköistä elämää.

Mittarit

Koettu turvallisuus / Asukaskysely
Syrjintää tai häirintää kokeneet / Asukaskysely
Rikoksista syyllisiksi epäillyt 18–20-vuotiaat / Tilastokeskus

Karkkila
Högfors

6. Nuorten aikuisten mielen hyvinvointi, tulevaisuususko ja kiinnittyminen yhteiskuntaan vahvistuvat

Tarkentavat tavoitteet

- Nuoret aikuiset kokevat kuuluvansa yhteisöön ja tulevat kohdatuiksi, kuulluiksi ja arvostetuiksi.
- Mielen hyvinvointi, voimavarat ja tulevaisuususko vahvistuvat.
- Hyvinvoinnin ongelmien kasautuminen ja syrjäytyminen vähenevät.
- Nuorten aikuisten motivaatio ja mahdollisuudet rakentaa omannäköistä tulevaisuutta vahvistuvat.

Keskeiset keinot

- Tuemme turvallisia siirtymiä erilaisiin elämäntilanteisiin sekä vahvistamme nuorten aikuisten kiinnittymistä opintoihin, työelämään, turvallisiin yhteisöihin ja mielekkääseen vapaa-aikaan.
- Tarjoamme oikea-aikaista matalan kynnyksen ohjausta ja tukea.
- Vahvistamme osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja omien vahvuuksien tunnistamista.
- Lisäämme mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin, liikuntaan, harrastuksiin ja vapaaehtoistoimintaan sekä kehitämme yhteisöllisiä kohtaamispaikkoja.
- Vahvistamme nuorten aikuisten tulevaisuususkoa tukemalla omien vahvuuksien tunnistamista, kestävää elämäntapaa ja kokemusta siitä, että jokaisella on mahdollisuus rakentaa omannäköinen tulevaisuus.

Yhteisöön kuuluminen, oikea-aikainen tuki ja usko omaan tulevaisuuteen vahvistavat nuorten aikuisten hyvinvointia sekä ehkäisevät hyvinvoinnin ongelmien kasautumista ja ylisukupolvista syrjäytymistä.

Mittarit

Koettu mielen hyvinvointi / Asukaskysely
Koettu yksinäisyys / Asukaskysely
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat / Tilastokeskus

Karkkila
Högfors

7. Nuorten aikuisten terveelliset elintavat lisääntyvät

Tarkentavat tavoitteet

- Hyvinvointia tukevat elämäntavat ja säännöllinen arkirytmi vahvistuvat.
- Liikkuminen, terveellinen ravitsemus, riittävä uni ja palautuminen ovat osa nuorten aikuisten arkea.
- Päihteiden käytöstä aiheutuvat haitat vähenevät.
- Liikuntaan, kulttuuriin, harrastuksiin ja mielekkääseen vapaa-aikaan osallistuminen lisääntyy.

Keskeiset keinot

- Tuemme nuorten aikuisten mahdollisuuksia liikkua, harrastaa ja osallistua kulttuuritoimintaan.
- Kannustamme säännölliseen arkeen, riittävään uneen, terveellisiin ruokailutottumuksiin sekä arkiliikkumiseen.
- Ehkäisemme päihteiden käytöstä aiheutuvia haittoja ehkäisevän päihdetyön keinoin.
- Tarjoamme tietoa hyvinvointia tukevista elämäntavoista ja tarjolla olevista palveluista.

Terveet elintavat rakentuvat pienistä arjen valinnoista. Riittävä uni, ravitseva ruoka, liikunta, palautuminen, päihteettömyys ja mielekäs vapaa-aika tukevat sekä fyysistä että psyykkistä hyvinvointia ja vahvistavat voimavaroja opiskella, tehdä työtä sekä rakentaa omaa elämää.

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

Mittarit

Koettu terveydentila / Asukaskysely
Koetut terveelliset elintavat / Asukaskysely

Karkkila
Högfors

8. Nuorten aikuisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat

Tarkentavat tavoitteet

- Syrjäytymisriskissä olevien ja syrjäytyneiden nuorten aikuisten määrä vähenee.
- Hyvinvointia tukevat palvelut ja toiminta ovat saavutettavia.
- Nuorten hyvinvoinnin ongelmien kasautuminen vähenee.

Keskeiset keinot

- Tuemme nuoria aikuisia löytämään oma polkunsa koulutukseen, työelämään tai muuhun mielekkääseen toimintaan.
- Tarjoamme matalan kynnyksen ohjausta ja rinnalla kulkevaa tukea muun muassa etsivän nuorisotyön, nuorten työpajan ja monialaisen yhteistyön avulla.
- Vahvistamme nuorten arjen taitoja, itsenäistymistä ja osallisuutta yksilöllisen ohjauksen keinoin.
- Edistämme yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua harrastus-, liikunta- ja kulttuuritoimintaan hyödyntämällä Kaikukorttia tai vastaavia toimintamalleja.
- Teemme yhteistyötä hyvinvointialueen, työllisyysalueen, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi.

Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen edellyttää, että syrjäytymisriskissä olevat nuoret aikuiset tunnistetaan ajoissa ja he saavat tarvitsemansa tuen. Jokaisella tulee olla mahdollisuus kouluttautua, työllistyä, osallistua ja löytää oma paikkansa.

Mittarit

Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalveluksessa) olevat 18–24-vuotiaat / Tilastokeskus
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18–24-vuotiaat / THL

Karkkila
Högfors

30–64-vuotiaat työikäiset

Tähän elämänvaiheeseen kuuluvat usein työelämä, perhe-elämä, läheissuhteet ja vastuu omasta sekä toisinaan myös läheisten hyvinvoinnista. Elämänvaiheeseen sisältyy erilaisia muutoksia, jotka voivat vaikuttaa hyvinvointiin eri tavoin. Hyvinvointi rakentuu siitä, että elämän perusasiat, kuten toimeentulo, työ tai muu mielekäs tekeminen, ihmissuhteet ja terveys, ovat riittävän tasapainossa.

Työikäisten hyvinvointia edistetään yhteistyössä kaupungin, hyvinvointialueen, työllisyysalueen, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa. Lapsiperheiden osalta tavoitteet on huomioitu hyvinvointisuunnitelman lasten ja nuorten 0-17-vuotiaiden kokonaisuudessa.

Tavoitteet 2026–2029

Työikäisten arki on turvallista.

Työikäisten mielen hyvinvointi ja resilienssi vahvistuvat.

Työikäisillä on terveet elintavat.

Työikäisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.

Karkkila
Högfors

9. Työikäisten arki on turvallista

Tarkentavat tavoitteet

- Työikäisten arjen perusedellytykset vahvistuvat.
- Työikäiset kokevat arjen turvalliseksi eri elämäntilanteissa.
- Lähisuhdeväkivalta, päihteistä aiheutuvat haitat ja muut turvallisuutta heikentävät ilmiöt vähenevät.

Keskeiset keinot

- Tuemme työikäisten hyvinvointia yhteistyössä hyvinvointialueen, työllisyysalueen, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa sekä ohjaamalla tarvittaessa oikeiden palvelujen piiriin.
- Ehkäisemme lähisuhdeväkivaltaa lisäämällä tietoisuutta, vahvistamalla varhaista tunnistamista, puheeksi ottamista ja avun piiriin ohjaamista yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa.
- Ehkäisemme päihteiden käytöstä aiheutuvia haittoja yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa.
- Kehitämme turvallisia elinympäristöjä.

Turvallinen arki rakentuu siitä, että elämän perusasiat ovat riittävän tasapainossa ja ihminen kokee voivansa luottaa ympäristöönsä sekä saavansa tarvittaessa tukea. Turvallisuuden tunne vahvistaa hyvinvointia, toimintakykyä ja osallisuutta.

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA
8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA
16 RAUHA, OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

Mittarit

Koettu turvallisuus / Asukaskysely
Syrjintää tai häirintää kokeneet / Asukaskysely

Karkkila
Högfors

10. Työikäisten mielen hyvinvointi ja resilienssi vahvistuvat

Tarkentavat tavoitteet

- Mielen hyvinvointi ja voimavarat vahvistuvat.
- Resilienssi ja kyky kohdata elämän muutoksia vahvistuvat.
- Yksinäisyys vähenee ja osallisuuden kokemus lisääntyy.

Keskeiset keinot

- Tarjoamme mahdollisuuksia osallistua harrastus-, kulttuuri-, liikunta- ja vapaaehtoistoimintaan.
- Vahvistamme yhteistyötä yhdistysten, kulttuuritoimijoiden ja muiden yhteisöjen kanssa hyvinvointia tukevien mahdollisuuksien lisäämiseksi.
- Tuemme yhteisöllisyyttä, kohtaamispaikkoja, vertaistukea ja omaehtoista toimintaa.
- Vahvistamme digi- ja mediataitoja sekä turvallista toimintaa digitaalisissa ympäristöissä.
- Edistämme mahdollisuuksia osallistua taustasta tai elämäntilanteesta riippumatta.

Mielen hyvinvointi ja kyky palautua elämän muutoksista vahvistavat työ- ja toimintakykyä sekä tukevat arjessa jaksamista. Yhteisöllisyys, osallisuus ja kokemus elämän merkityksellisyydestä vahvistavat hyvinvointia ja resilienssiä.

Mittarit

Koettu mielen hyvinvointi / Asukaskysely
Yksinäisyyden kokeminen / Asukaskysely

Karkkila
Högfors

11. Työikäisillä on terveet elintavat

Tarkentavat tavoitteet

- Työikäisten terveelliset elintavat vahvistuvat.
- Arki- ja luontoliikkuminen lisääntyvät.
- Päihteiden käytöstä aiheutuvat haitat vähenevät.

Keskeiset keinot

- Kannustamme työmatkaliikuntaan, liikkumaan arjessa, luonnossa ja lähiliikuntapaikoilla sekä edistämme kävelyä ja pyöräilyä.
- Huolehdimme liikunta- ja viheralueiden saavutettavuudesta sekä mahdollisuuksista liikkua erilaisissa elämäntilanteissa.
- Kehitämme liikuntaneuvontaan ja muuhun elintapaohjaukseen ohjautumista yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa.
- Tuemme terveellisiä elämäntapoja ja ehkäisevää päihdetyötä lisäämällä tietoa hyvinvointia tukevista valinnoista.
- Teemme yhteistyötä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa terveellisten elintapojen edistämiseksi.

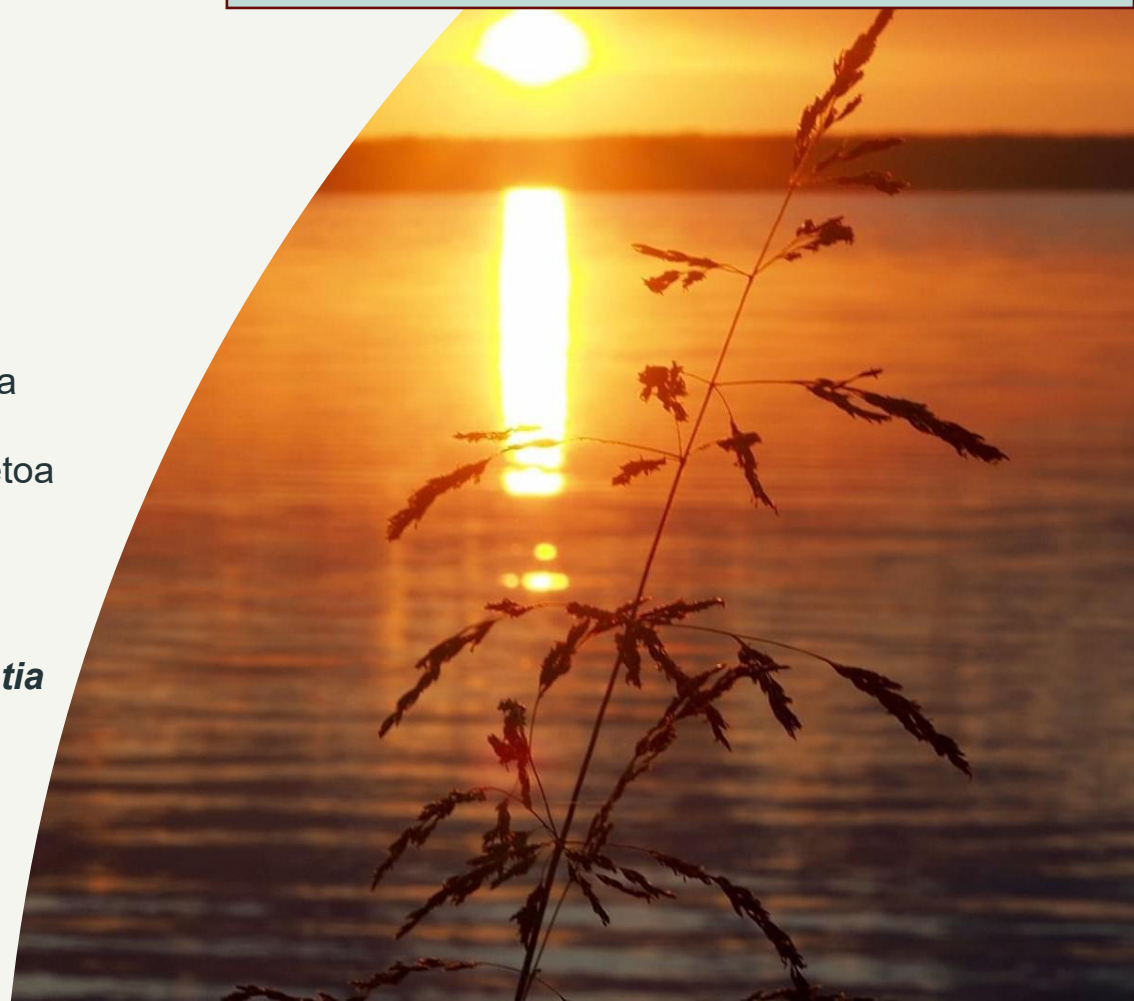
Terveelliset elintavat tukevat fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä vahvistavat työ- ja toimintakykyä. Riittävä liikunta, luonnossa liikkuminen, palautuminen ja päihteettömyyttä tukevat valinnat lisäävät hyvinvointia ja auttavat jaksamaan arjessa.

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

Mittarit

Koettu terveydentila / Asukaskysely
Koetut terveelliset elintavat / Asukaskysely

Karkkila
Högfors

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA
4 HYVÄ KOULUTUS
8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA
10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

12. Työikäisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat

Tarkentavat tavoitteet

- Työllistymisen ja osallisuuden mahdollisuudet vahvistuvat.
- Palvelut ovat saavutettavia ja tukevat työikäisiä eri elämäntilanteissa.

Keskeiset keinot

- Tuemme työikäisiä työllistymisen, kouluttautumisen ja osaamisen kehittämisen poluilla yhteistyössä työllisyyspalvelujen kanssa.
- Kehitämme palveluja sekä niiden saavutettavuutta, esteettömyyttä ja matalan kynnyksen ohjausta.
- Kohdennamme tarvittaessa tukitoimia haavoittuvassa asemassa oleville ja edistämme yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua sekä huolehtia hyvinvoinnista.
- Teemme yhteistyötä hyvinvointialueen, työllisyyspalvelujen, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi.

Hyvinvointi- ja terveyserot näkyvät esimerkiksi terveydessä, työ- ja toimintakyvyssä, työllisyydessä sekä osallisuuden mahdollisuuksissa. Erojen kaventaminen vahvistaa yhdenvertaisuutta, ehkäisee syrjäytymistä ja tukee työikäisten hyvinvointia eri elämäntilanteissa.

Mittarit

Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta / TEM
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat / THL
Asunnottomien määrä / Varke

Karkkila
Högfors

65 vuotta täyttäneet ikääntyneet

Ikääntyminen on monimuotoinen elämänvaihe, johon liittyy erilaisia muutoksia, mahdollisuuksia ja tarpeita. Ikääntyneet ovat aktiivisia toimijoita, jotka edistävät omaa ja yhteisöjensä hyvinvointia esimerkiksi harrastamalla, osallistumalla ja tekemällä vapaaehtoistyötä. Hyvinvoinnin edistämisessä huomioidaan ikääntyneiden erilaiset elämäntilanteet, voimavarat ja tarpeet.

Toimintakyky ja elämäntilanteet vaihtelevat suuresti. Moni elää aktiivista ja itsenäistä elämää. Iän myötä toimintakyvyn tukeminen, turvallisuus ja sosiaalisten suhteiden merkitys kuitenkin korostuvat. Hyvinvointia tukevat aktiivinen arki, terveelliset elintavat, merkitykselliset ihmissuhteet sekä turvallinen ja esteetön ympäristö. Ikääntyneiden hyvinvointia edistetään yhteistyössä hyvinvointialueen, järjestöjen, seurakunnan ja muiden toimijoiden kanssa.

Tämä osio muodostaa vanhuspalvelulain (980/2012) mukaisen suunnitelman ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi.

Tavoitteet 2026–2029

Ikääntyneiden arki on turvallista ja sujuvaa.

Ikääntyneiden mielen hyvinvointi vahvistuu ja yksinäisyys vähenee.

Ikääntyneiden toimintakykyä tukevat terveelliset elintavat.

Ikääntyneiden hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.

Karkkila
Högfors

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA
11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT
16 RAUHA, OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

13. Ikääntyneiden arki on turvallista ja sujuvaa

Tarkentavat tavoitteet

- Kaatumiset ja muut ehkäistävissä olevat tapaturmat vähenevät.
- Turvalliset ja esteettömät arkiympäristöt tukevat toimintakykyä ja sujuvaa arkea.
- Digiturvallisuus vahvistuu ja lähisuhdeväkivaltaa sekä kaltoinkohtelua ehkäistään.

Keskeiset keinot

- Edistämme esteettömiä ja turvallisia liikkumisympäristöjä, huomioimme kulkuyhteyksien merkityksen arjen sujuvuudelle sekä tuemme toimintakykyä ohjatulla liikunnalla ja liikuntaneuvonnalla.
- Edistämme turvallista kotona asumista sekä ennakoimme asumisen, esteettömyyden ja elinympäristöjen kehittämistarpeita yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa.
- Vahvistamme ikääntyneiden digitaitoja ja digiturvallisuutta.
- Vahvistamme lähisuhdeväkivallan ja kaltoinkohtelun tunnistamista sekä tuen piiriin ohjaamista.

Turvallinen ja esteetön arkiympäristö tukee toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja mahdollisuutta asua omassa kodissa mahdollisimman pitkään.

Mittarit

Koettu turvallisuus / Asukaskysely
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät sairaalahoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / THL
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 65 vuotta täyttäneet / THL

Karkkila
Högfors

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA
10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN
11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

14. Ikääntyneiden mielen hyvinvointi vahvistuu ja yksinäisyys vähenee

Tarkentavat tavoitteet

- Psykososiaalinen toimintakyky ja yhteisöön kuulumisen kokemus vahvistuvat.
- Ikääntyneiden mielen hyvinvointi ja merkityksellisyyden kokemus vahvistuvat.
- Jokainen saa ikääntyä omana itsenään ja osana yhteisöä.

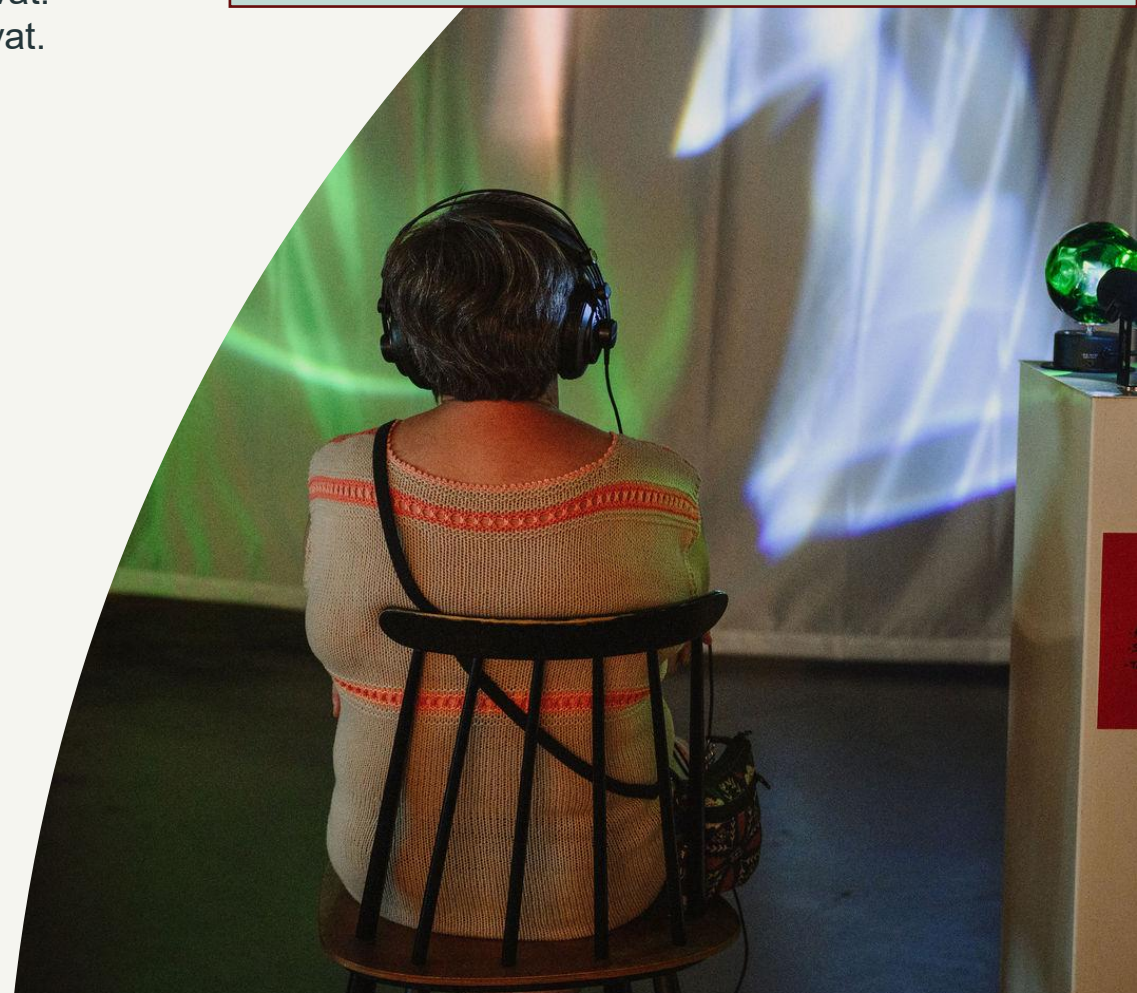
Keskeiset keinot

- Tuemme ikääntyneiden omaehtoista toimintaa sekä mahdollistamme kohtaamispaikkoja, vapaaehtoistoimintaa ja mielekkääseen toimintaan osallistumista yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Vahvistamme mielen hyvinvointia vertaistoiminnan avulla.
- Tuemme kulttuurihyvinvointia osana ikääntyneiden mielen hyvinvoinnin edistämistä ja madallamme osallistumisen esteitä esimerkiksi Kaikukortin avulla.
- Kehitämme yhteistyötä hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa mielen hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä vahvistavien toimintamallien edistämiseksi.

Yhteisöllisyys, merkityksellinen tekeminen ja mahdollisuus osallistua vahvistavat mielen hyvinvointia sekä ehkäisevät yksinäisyyttä.

Mittarit

Koettu mielen hyvinvointi / Asukaskysely
Yksinäisyyden kokeminen / Asukaskysely

Karkkila
Högfors

15. Ikääntyneiden toimintakykyä tukevat terveelliset elintavat

Tarkentavat tavoitteet

- Fyysinen aktiivisuus ja toimintakyky säilyvät.
- Liikkuminen, terveellinen ravitsemus ja riittävä lepo tukevat hyvinvointia.
- Päihteiden käytöstä aiheutuvat haitat vähenevät.

Keskeiset keinot

- Tarjoamme monipuolisia mahdollisuuksia liikuntaan, ulkoiluun ja harrastamiseen eri toimintakyvyn tasoilla.
- Tuemme toimintakykyä liikuntaneuvonnalla, matalan kynnyksen senioriliikunnalla sekä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Edistämme terveellisiä elintapoja ja lisäämme tietoa ravitsemuksesta, unesta, palautumisesta ja päihteiden vaikutuksista yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa.

Liikkuminen ja muut terveelliset elintavat ylläpitävät toimintakykyä, tukevat itsenäistä arkea sekä vahvistavat fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

Mittarit

Koettu terveydentila / Asukaskysely
Koetut terveelliset elintavat / Asukaskysely
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä / THL

Karkkila
Högfors

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA
10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN
11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

16. Ikääntyneiden hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat

Tarkentavat tavoitteet

- Hyvinvointia edistävä toiminta on saavutettavaa erilaisissa elämäntilanteissa.
- Taloudellinen tilanne, toimintakyky tai digiosaaminen eivät muodostu osallistumisen esteiksi.
- Erityisen haavoittuvassa asemassa olevat ikääntyneet tunnistetaan ja tavoitetaan.

Keskeiset keinot

- Viestimme palveluista, harrastus- ja osallistumismahdollisuuksista selkeästi, saavutettavasti ja monikanavaisesti sekä otamme huomioon myös muut kuin digitaaliset tiedonsaanti- ja asiointimahdollisuudet.
- Madallamme osallistumisen esteitä esimerkiksi Kaikukortin, matalan kynnyksen senioriliikunnan sekä muiden saavutettavuutta tukevien toimintatapojen avulla.
- Kehitämme yhteistyössä hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden toimijoiden toimintatapoja, joilla tavoitetaan tukea tarvitsevia ikääntyneitä.

Mahdollisuus hyvinvointiin kuuluu kaikille. Hyvinvointi- ja terveyseroja voidaan kaventaa varmistamalla, että jokaisella on mahdollisuus osallistua, liikkua sekä saada tietoa ja tukea omista lähtökohdistaan.

Mittarit

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet / Kela
Syrjintää tai häirintää kokeneet / Asukaskysely

Hyvinvointia edistävät keskeiset teemat ja kokonaisuudet

- Ehkäisevä päihdetyö
- Esteettömyys ja saavutettavuus
- Kotoutuminen
- Kulttuurihyvinvointi
- Luontohyvinvointi
- Osallisuus ja yhteisöllisyys
- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo
- Yhteistyö hyvinvoinnin edistämisessä

Karkkila
Högfors

5.11.2026

Karkkila
Högfors

Ehkäisevä päihdetyö

17. Karkkilalaisten päihteiden käyttö, riippuvuudet ja niistä aiheutuvat haitat vähenevät

Tarkentavat tavoitteet

- Päihteettömiä ja terveellisiä elämäntapoja tuetaan.
- Mielen hyvinvointia vahvistetaan.
- Pelaamisesta ja muista riippuvuuksista aiheutuvia haittoja ehkäistään.
- Päihteisiin ja riippuvuuksiin liittyvä tietoisuus ja osaaminen lisääntyvät.

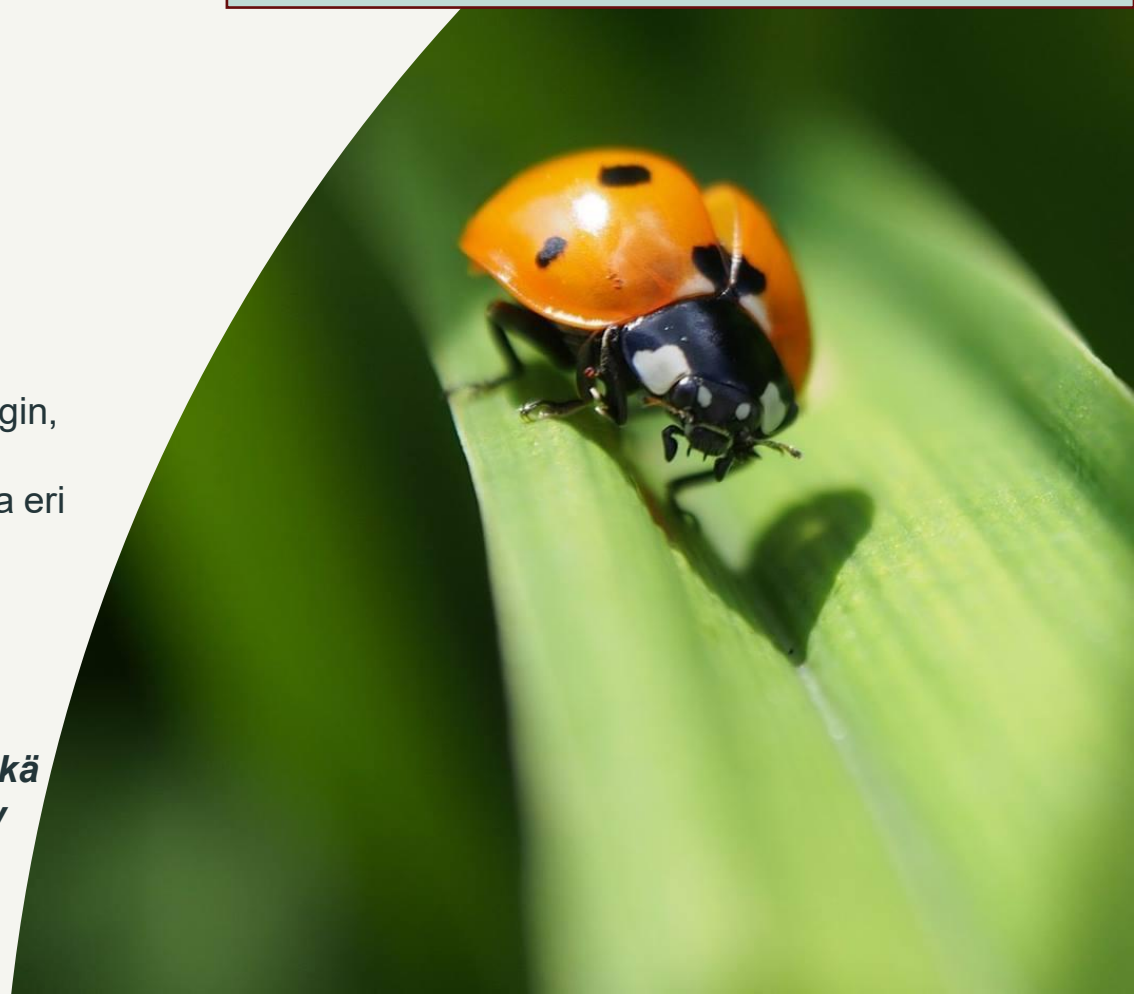
Keskeiset keinot

- Teemme ehkäisevää päihdetyötä moniammatillisessa yhteistyössä kaupungin, hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.
- Toteutamme päihdekasvatusta, viestintää, koulutuksia ja teemakampanjoita eri ikäryhmille.
- Kehitämme ja edistämme ehkäisevän päihdetyön suojaavia keinoja sekä toimenpiteitä koko väestön tarpeisiin.
- Työtä koordinoi ja toteuttaa kaupungin ehkäisevän päihdetyön työryhmä.

Ehkäisevä päihdetyö vahvistaa hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä ehkäisee päihteistä ja riippuvuuksista aiheutuvia haittoja. Ennaltaehkäisy tukee yksilöiden, perheiden sekä yhteisöjen hyvinvointia ja vähentää korjaavien palvelujen tarvetta.

Mittarit

Ehkäisevän päihdetyön itsearviointi
Pakka-päihdetilannekyselyn tulokset

Karkkila
Högfors

Esteettömyys ja saavutettavuus

18. Karkkilan palvelujen, ympäristöjen ja viestinnän esteettömyys ja saavutettavuus vahvistuvat

Tarkentavat tavoitteet

- Julkisten tilojen ja ympäristöjen esteettömyys sekä turvallisuus paranevat.
- Digitaaliset palvelut täyttävät saavutettavuusvaatimukset ja ovat helppokäyttöisiä.
- Viestintä on selkeää, ymmärrettävää ja saavutettavaa.
- Palvelut ovat eri väestöryhmille saavutettavia ja kulttuurisensitiivisiä.

Keskeiset keinot

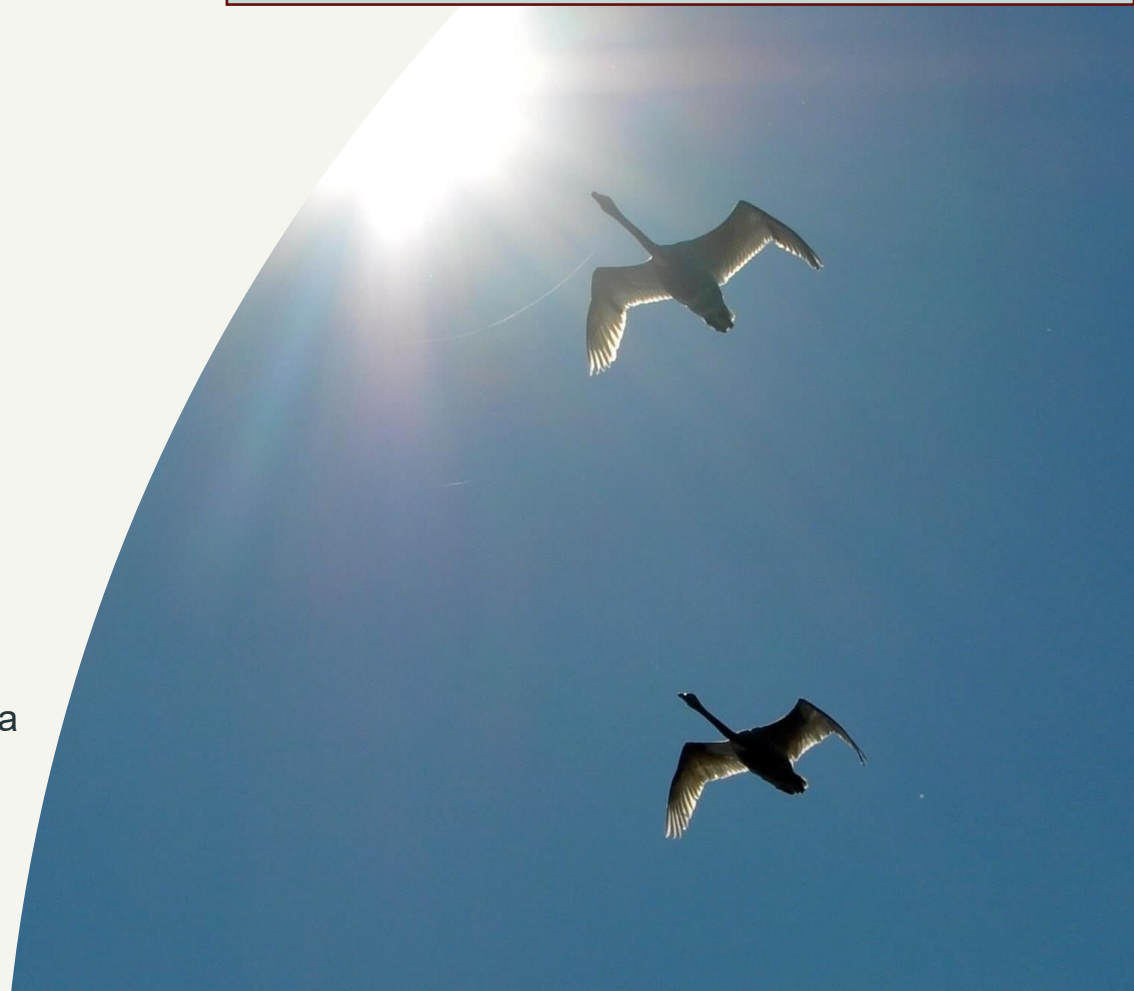
- Huomioimme fyysisen esteettömyyden, aistiesteettömyyden ja digitaalisen saavutettavuuden sekä eri käyttäjäryhmien tarpeet suunnittelussa, rakentamisessa, hankinnoissa, palveluissa ja viestinnässä.
- Kehitämme palveluja ja ympäristöjä yhdessä käyttäjien sekä vaikuttamistoimielinten kanssa.
- Parannamme tilojen, palvelujen ja kulkureittien esteettömyys- ja saavutettavuustiedon saatavuutta.
- Vahvistamme henkilöstön osaamista esteettömyydestä, saavutettavuudesta ja yhdenvertaisesta kohtaamisesta.

Esteettömyys ja saavutettavuus mahdollistavat osallistumisen, asioinnin ja arjessa toimimisen. Kaikille sopiviksi suunnitellut ympäristöt, palvelut ja viestintä hyödyttävät koko väestöä ja tukevat yhdenvertaisuuden toteutumista.

10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN
11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

Mittarit

Koettu esteettömyys ja saavutettavuus / Asukaskysely
Kyselyiden ja havaintojen perusteella toteutetut esteettömyyden parantamistoimet

Karkkila
Högfors

Kotoutuminen

19. Kotoutumista edistetään koko kaupungin ja yhteisön yhteistyöllä, joka vahvistaa hyvinvointia, osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja turvallisuutta

Tarkentavat tavoitteet

- Palvelut ovat saavutettavia, ymmärrettäviä ja kulttuurisensitiivisiä.
- Jokaisella on yhdenvertaiset mahdollisuudet kouluttautua, työllistyä ja osallistua yhteiskuntaan.
- Suomen kielen taitoa sekä tietoa palveluista ja oikeuksista tuetaan.
- Osallisuus, yhteisöön kuuluminen ja turvallisuuden tunne vahvistuvat.
- Rasismia ja syrjintää ehkäistään aktiivisesti.

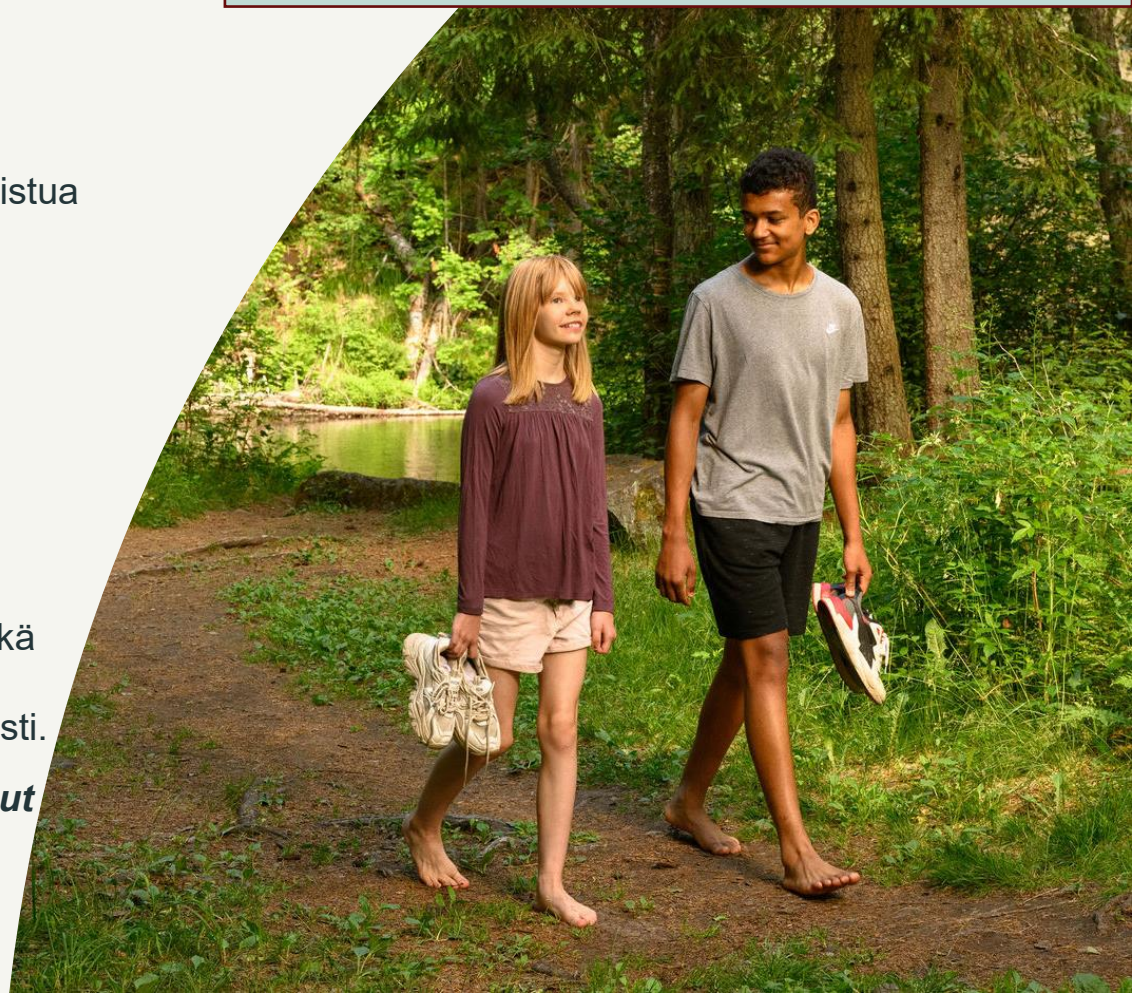
Keskeiset keinot

- Edistämme kotoutumista yhteistyössä kaupungin, hyvinvointialueen, työllisyysalueen, oppilaitosten, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.
- Kehitämme palveluja saavutettaviksi ja käyttäjien tarpeet huomioiviksi.
- Tuemme suomen kielen oppimista, koulutukseen ja työelämään pääsyä sekä aktiivista osallistumista yhteisöihin.
- Toteutamme kotoutumista edistäviä palveluja kotoutumisohjelman mukaisesti.

Kotoutuminen on kaksisuuntainen prosessi, jossa sekä maahan muuttanut että vastaanottava yhteisö rakentavat yhdessä hyvinvoivaa, turvallista ja yhdenvertaista Karkkilaa.

10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN
11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

Mittarit
Kotoutumisen laadullinen itsearviointi

Karkkila
Högfors

Kulttuurihyvinvointi

20. Karkkilalaisten hyvinvointi ja yhteisöllisyys vahvistuvat kulttuurin ja taiteen avulla

Tarkentavat tavoitteet

- Jokaisella on mahdollisuus kokea, tehdä ja harrastaa kulttuuria ja taidetta eri elämänvaiheissa.
- Kulttuuriin osallistuminen, taiteen kokeminen ja omaehtoinen tekeminen lisääntyvät eri väestöryhmissä.
- Kulttuuriin osallistumisen esteet vähenevät.
- Paikallinen kulttuuriperintö, identiteetti ja yhteys omaan kotikaupunkiin vahvistuvat.

Keskeiset keinot

- Vahvistamme kulttuurihyvinvoinnin asemaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä huomioimme sen osana eri ikäryhmien hyvinvoinnin edistämistä sekä kaupungin palvelujen ja toiminnan suunnittelussa.
- Hyödynnämme kirjaston, museon, työväenopiston ja kulttuuripalvelujen mahdollisuuksia hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden vahvistamisessa.
- Edistämme kulttuuriin osallistumista saavutettavilla, kohtuuhintaisilla ja yhdenvertaisilla palveluilla, esimerkiksi Kaikukortin avulla.

Kulttuuriin osallistuminen vahvistaa mielen hyvinvointia, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja elinikäistä oppimista. Kulttuuri on kunnan lakisääteinen peruspalvelu ja jokaiselle kuuluva sivistyksellinen oikeus.

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA
10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN
11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

Mittarit

TEAviisari: Kulttuuri
Kulttuurikasvatussuunnitelman toteutumisaste
Jaettujen Kaikukorttien ja käyttökertojen määrä
Kirjaston asiakastyytyväisyyskysely ja tilastot
Kulttuuriin osallistumisen mahdollisuudet ja esteet / Asukaskysely

Karkkila
Högfors

Luontohyvinvointi

21. Karkkilalaisten hyvinvointi vahvistuu luonnossa

Tarkentavat tavoitteet

- Luonnossa liikkuminen ja oleskelu lisääntyvät eri väestöryhmissä.
- Jokaisella on mahdollisuus helposti saavutettaviin ja monimuotoisiin lähiluontokohteisiin.
- Tietoisuus luonnon hyvinvointi- ja terveysvaikutuksista lisääntyy.
- Luontoa hyödynnetään hyvinvoinnin, oppimisen ja yhteisöllisyyden edistämisessä.

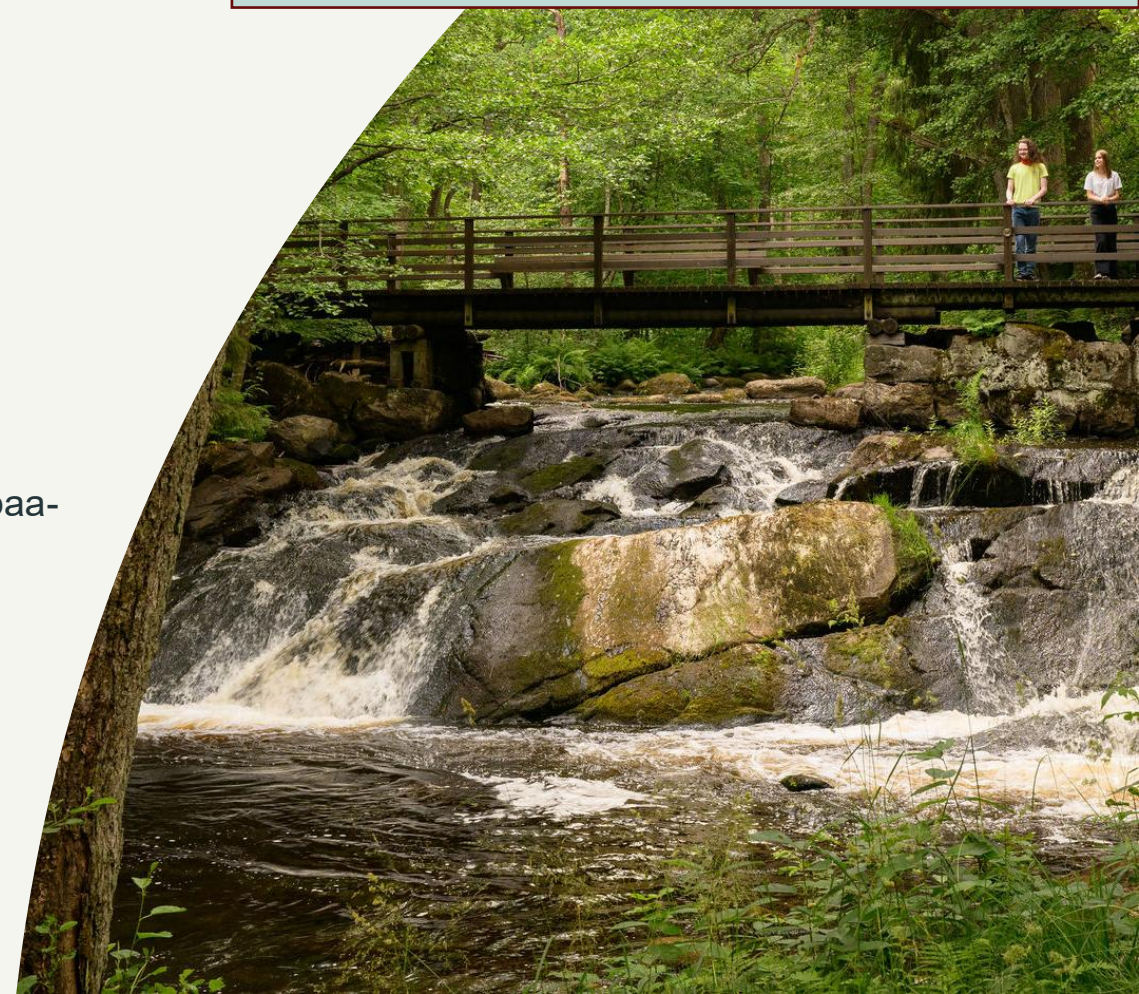
Keskeiset keinot

- Turvaamme kaupunkisuunnittelussa viheralueiden, lähiluonnon ja virkistysreittien riittävyyden, saavutettavuuden ja monimuotoisuuden.
- Hyödynnämme luontoa osana arkea varhaiskasvatuksessa, kouluissa, vapaa-ajalla ja hyvinvoinnin edistämisessä.
- Vahvistamme luontoon, ympäristöön ja planetaariseen terveyteen liittyvää osaamista eri väestöryhmissä.
- Edistämme luontohyvinvointia yhteistyössä kaupungin eri toimialojen ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Luonnossa oleskelu ja liikkuminen vahvistavat fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia, vähentävät kuormitusta sekä lisäävät yhteisöllisyyttä ja luontosuhdetta. Lähiluonto on helposti saavutettava hyvinvoinnin voimavara kaikissa elämänvaiheissa.

Mittarit

Ulkoilu- ja luontoreittien määrä ja pituus / LIPAS
Kokemus lähiluonnon saavutettavuudesta / Asukaskysely
Luonnossa liikkuminen / Asukaskysely
Hoidettavien ulkoliikunta- ja virkistyspaikkojen määrä ja hoitotaso

Karkkila
Högfors

Osallisuus ja yhteisöllisyys

22. Karkkilalaisten osallisuuden kokemus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

Tarkentavat tavoitteet

- Asukkaiden mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa lisääntyvät.
- Eri väestöryhmien ääni tulee kuulluksi päätöksenteossa ja palvelujen kehittämisessä.
- Yksinäisyys vähenee ja yhteisöllisyys vahvistuu.
- Yhä useampi kokee kuuluvansa yhteisöön omana itsenään.

Keskeiset keinot

- Kehitämme palveluja, toimintaa ja ympäristöä yhdessä asukkaiden ja yhteistyötahojen kanssa.
- Tarjoamme monipuolisia ja saavutettavia osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.
- Tuemme yhdistyksiä, yhteisöjä, vapaaehtoistoimintaa ja kohtaamispaikkoja.
- Vahvistamme eri väestöryhmien mahdollisuuksia osallistua, kohdata, rakentaa yhteisöllisyyttä ja lisätä sukupolvien välistä vuorovaikutusta.
- Viestimme, miten asukkaiden näkemyksiä on hyödynnetty valmistelussa ja päätöksenteossa.

Osallisuuden kokemus lisää hyvinvointia, turvallisuuden tunnetta ja luottamusta omiin vaikutusmahdollisuuksiin. Se vahvistaa yhteisöllisyyttä sekä ehkäisee yksinäisyyttä, syrjäytymistä ja eriarvoisuutta.

10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN
16 RAUHA, OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

Mittarit

Osallisuuden kokemus / Asukaskysely
Kokemus mahdollisuudesta vaikuttaa kaupungin asioihin / Asukaskysely
Kokemus yhteisöön kuulumisesta / Asukaskysely
Yksinäisyyden kokeminen / Asukaskysely
Järjestötilan käyttökerrat ja eri käyttäjätahot

Karkkila
Högfors

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

23. Karkkilan kaupunki edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa

Tarkentavat tavoitteet

- Syrjintää, häirintää ja epäasiallista kohtelua ehkäistään ja niihin puututaan.
- Palvelut ja päätöksenteko edistävät yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.
- Eri väestöryhmien tarpeet huomioidaan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä.
- Tosiasiallista yhdenvertaisuutta edistetään positiivisella erityiskohtelulla ja kohtuullisilla mukautuksilla.

Keskeiset keinot

- Arvioimme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaikutuksia.
- Vahvistamme henkilöstön osaamista yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja turvallisemman kohtaamisen edistämisessä.
- Puutumme syrjintään ja häirintään aktiivisesti.
- Toteutamme ja seuraamme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmia osana kaupungin toimintaa.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat perusoikeuksia. Ne lisäävät hyvinvointia, osallisuutta ja turvallisuuden tunnetta sekä vahvistavat luottamusta yhteiskuntaan. Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen voi edellyttää positiivista erityiskohtelua ja kohtuullisia mukautuksia.

5 SUKUPUOLTEN TASA-ARVO
10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN
16 RAUHA, OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

Mittarit

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kokemus / Asukaskysely
Syrjintää tai häirintää kokeneet / Asukaskysely
Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistävien toimenpiteiden toteutuminen

Karkkila
Högfors

Yhteistyö hyvinvoinnin edistämisessä

24. Karkkilassa hyvinvointia ja terveyttä edistetään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa

Tarkentavat tavoitteet

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaikkien toimialojen yhteinen tehtävä.
- Yhteistyö hyvinvointialueen, HUS-yhtymän, työllisyysalueen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa on suunnitelmallista.
- Hyvinvointia ja terveyttä edistävien järjestöjen toimintaedellytyksiä tuetaan.
- Alueelliset tavoitteet ja paikalliset tarpeet sovitetaan yhteen.

Keskeiset keinot

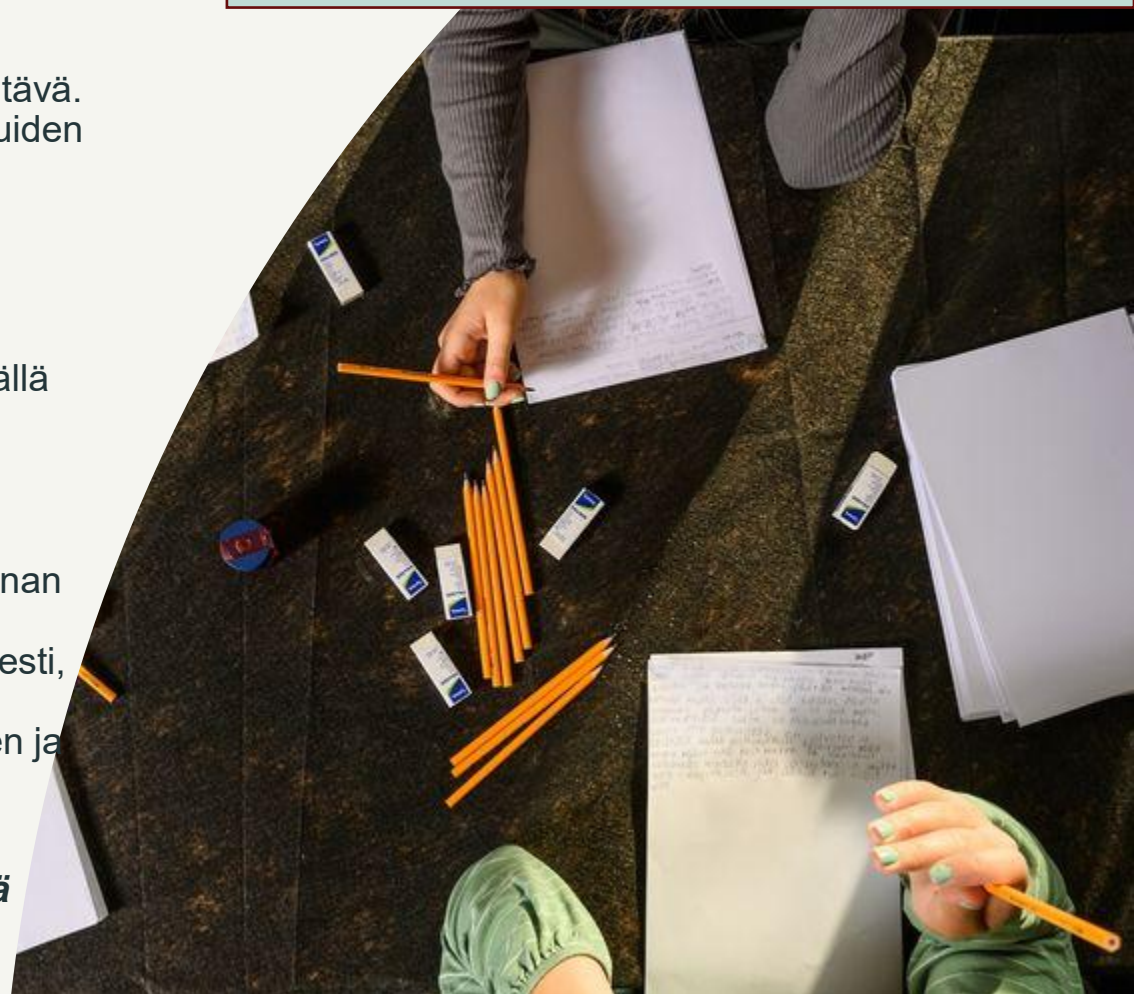
- Selkeytämme yhteistyön vastuita, rakenteita ja tiedonkulkua kaupungin sisällä ja yhdyspinnoilla.
- Sovimme yhteistyön tavoitteista, toimenpiteistä ja seurannasta hyte-neuvotteluissa ja muissa yhteistyörakenteissa.
- Hyödynnämme vaikuttamistoimielinten, järjestöjen, yritysten ja muiden yhteistyökumppaneiden osaamista hyvinvoinnin edistämisessä sekä toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa.
- Viestimme hyvinvointia tukevasta toiminnasta ja palveluista suunnitelmallisesti, saavutettavasti ja monikanavaisesti.
- Arvioimme päätösten vaikutuksia eri väestöryhmien hyvinvointiin, terveyteen ja yhdenvertaisuuteen.

Hyvinvointia ja terveyttä voidaan edistää vaikuttavasti vain yhteistyössä. Yhteistyö auttaa sovittamaan yhteen tietoa, toimintaa ja voimavaroja sekä vahvistaa asukkaiden hyvinvointia.

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA
17 YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS

Mittarit

Yhteistyörakenteiden ja sovittujen toimenpiteiden toteutuminen
Hyte-yhteistyön itsearviointi

Karkkila
Högfors

Keskeiset säädökset

Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (53/2015, Istanbulin sopimus)

Kuntalaki (410/2015)

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015)

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012)

Laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023)

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019)

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986)

Laki sosiaali- ja terveyden huollon järjestämisestä (612/2021)

Lastensuojelulaki (417/2007)

Nuorisolaki (1285/2016)

Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki (1287/2013)

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)

Suomen perustuslaki (731/1999)

Terveydenhuoltolaki (1326/2010)

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

YK Agenda 2030

YK:n yleissopimus lasten oikeuksista (60/1991).

Muut lähteet

Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030: Tavoitteena ikäkyvykäs Suomi

Kansallinen lapsistrategia

Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020–2030.

Karkkilan kaupungin hyvinvointikertomus 2021–2024

Karkkilan kaupunkistrategia 2026-2029. Luonnos.

Kulttuurihyvinvoinnin yhteistyöryhmä Taiku3: Yhteenveto toimikaudesta 9.4.2020-15.2.2023.

Kuntaliitto 2024. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät kunnissa. Niemi S. (toim.)

Kuntaliitto 2025. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö kuntien ja hyvinvointialueiden välillä. Yhdyspinnat, raportointi ja suunnitelmat. Niemi S. (toim.)

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja –suunnitelma. Lausunnoilla ollut luonnos.

Nuorisobarometri 2025

Päihde- ja riippuvuusstrategia. Yhteiset suuntaviivat vuoteen 2030.

Sitra Megatrendit 2026. Kohti uutta yhteiskuntasopimusta.

Terveydeksi – kansallinen terveys- ja hyvinvointiohjelma.

Terveyttä luonnosta –ohjelma (2026–2035)

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Karkkila
Högfors

Kuvat

Chris-Tomas Konieczny: diat 1, 3, 11, 29, 31–32, 35–38, 40, 43

Satu Ahjoniemi: diat 2, 12–28, 30, 33–34, 39

